

Går det att öppna dörren när det brinner?

Att välja lås och trycken för dörrar som ska kunna användas även vid en utrymning, s.k. utrymningsbeslag, ingår som en väsentlig del i alla byggprojekt. Produkterna måste uppfylla flera olika krav, av vilka ett är att kunna fungera vid utrymning.

En brandskyddskonsult ställs i varje projekt inför frågan om vilken typ av beslag som ska väljas för att beslaget ska vara rätt utformat. Även brandsyneförrättaren ställs inför samma problem vid brandsyn i befintliga byggnader och skall bedöma om de beslag som är monterade är tillräckligt säkra.

Erfarenheter från praktiskt arbete indikerar att det beroende på öppningsbeslag och dess utformning kan ta flera minuter att förstå sig på beslaget och öppna dörren. I vissa fall med hårda kåpor, ofta i plast, kan man överhuvudtaget inte öppna dörren. Det innebär att svårigheter att förstå hur dörren ska öppnas och att praktiskt manövrera öppningsvredet kan fördröja och försvåra utrymningen avsevärt. Hittills har det inte gjorts någon systematisk sammanställning av de problem som finns idag.

Syftet med projektet har varit att :

- genomföra en förstudie av användbarhet hos utrymningsbeslag som ska ge underlag till en större studie
- sammanställa kunskap om hur utrymningsbeslagen används idag
- presentera förslag till hur förståelse, funktion och hanterbarhet för produkterna kan förbättras.

Av undersökningen framgår tydligt att det finns problem med de utrymningsbeslag som idag finns ute i den byggda miljön och att det finns möjligheter att göra betydande förbättringar. Problemen med beslagen liknar de problem som finns för andra typer av konsumentprodukter.

Problem med dagens utrymningsbeslag:

- De europeiska standard innebär förbättringar, men de tillgodoser inte alla krav på god användbarhet för olika grupper t.ex. beaktas inte behov för personer med funktionsnedsättning.
- Problemen med plastkåpor är stora. Kåpor bör därför undvikas och man bör överväga att byta ut äldre beslag med plastkåpor. Denna typ kan på goda grunder förväntas uppmuntra till missbruk och felaktigt användande eftersom det inte är uppenbart hur de ska användas. Det kan därför vara en god investering att byta ut den.
- Det finns många olika varianter av beslag i den byggda miljön, vilket förvirrar användaren. Man bör därför minska antalet.
- I många fall finns det flera beslag på dörren. Detta förvirrar användaren. Därför bör det bara finnas ett beslag på dörren.
- Det finns idag inga tydliga krav på märkning och information på beslaget. Krav bör ställas på att det ska finnas text och symboler på eller i anslutning till beslaget, de bör testa empiriskt, och informationen på beslaget bör standardiseras.

Flera förslag till fortsatt arbete presenteras i rapporten. Några av de viktigaste av dessa är att :

- Kartlägga användbarhetsproblem i en bredare grupp av användare.
- Genomföra experimentella studier för att pröva olika typer av beslag men även för att pröva ny design av beslag.
- Genomföra experimentella studier för att pröva olika kombinationer av beslag, symboler/piktogram och text för att öka användbarheten.

Kontaktperson och rapport

För mer information kontakta Staffan Bengtson, Brandskyddslaget, tel 08-442 42 50 e-mail staffan.bengtson@brandskyddslaget.se eller Lena Kecklund, MTO-Psykology AB, tel 08-55 57 88 09, e-mail lena.kecklund@mtop.nu Rapport "Går det att öppna dörren när det brinner?". Brandforskprojekt 209-021.

2004-06-29

Rapporter som sammanfattas av BRANDFORSK kan

- köpas av rapportens utgivare, som framgår ovan som kontaktperson
- Rapport och Informationsblad finns på www.brandforsk.nu